

Rekonstrukcja Wydarzeń Historycznych

W GMINIE TRYŃCZA

*Wyuczyli cię, syneczku, ziemi twej na pamięć,
gdyś jej ścieżki powycinał żelaznymi łzami.
Odchowali cię w ciemności, odkarmili bochnem trwóg,
przemierzyłeś po omacku najwstydliwsze z ludzkich dróg.*

K.K. Baczyński 20 III 1944 r.

Rekonstrukcja wydarzeń historycznych

Pierwsza rekonstrukcja na terenie gminy Tryńcza odbyła się w 2012 r. i została bardzo ciepło przyjęta przez mieszkańców gminy. Naocznych świadków wydarzeń wojennych jest już niewielu. Znaczna część osób I oraz II wojnę światową zna tylko z opowieści dziadków czy rodziców. Dzięki rekonstrukcji możemy w pewnym stopniu zobaczyć, co wydarzyło się w tej okolicy wiele lat temu. Wkroczenie Niemców do Tryńczy 10 września 1939 r. przyniosło śmierć wielu żołnierzy oraz ludności cywilnej. Rekonstrukcja wydarzeń z tamtego czasu, która odbywa się w Gminie Tryńcza, jest swoistą lekcją historii, a zarazem hołdem dla osób, które oddały wtedy życie w obronie Polski.

Rekonstrukcje historyczne na terenie gminy Tryńcza nawiązują do wydarzeń, które miały miejsce na tym terenie. Jest to żywa lekcja historii, która jest zawsze odbierana przez widzów z tą samą ciekawością. To wydarzenie pozwala chociaż w niewielkiej części wyobrazić sobie działania prowadzone tutaj lata temu.

Najważniejsze wydarzenia historyczne na Ziemi Trynieckiej w latach 1939 -1945

10 września 1939 r.

Miały miejsce naloty lotnictwa hitlerowskiego na linię kolejową Przeworsk-Rozwadów. Wtedy też śmierć ponieśli major Tytus Dunin i podchorąży Konstanty Ostrowski, kiedy próbowali zniszczyć niemiecki czołg w czasie obrony mostu na Wisłoku w Tryńczy. Ich ciała spoczywają na trynieckim cmentarzu.

Jako pierwsi o wybuchu II wojny światowej dowiedzieli się mieszkańcy Ubieszyna. Już 1 września 1939 r. niemal wszyscy mieszkańcy wysłuchali informacji radiowych z jedyne go we wsi odbiornika.

28 października 1939 r.

Wytyczono granice radziecko - niemieckie na rzece San. W celu strzeżenia tej granicy Niemcy wybudowali w Gorzycach strażnice graniczne. Po wojnie baraki ponemieckie adaptowano na kościół parafialny i szkołę powszechną. Początkowo granica na Sanie nie była zbyt pilnie strzeżona. Niemcy postępowali tak świadomie chcąc, aby "na drugą stronę" uciekali ludzie "niewygodni", tj. żydzi, księża, zakonnicy z Jarosławia itp. Często ci ludzie trafiali później do obozów w Katyniu, Starobielsku czy Ostaszkowie.

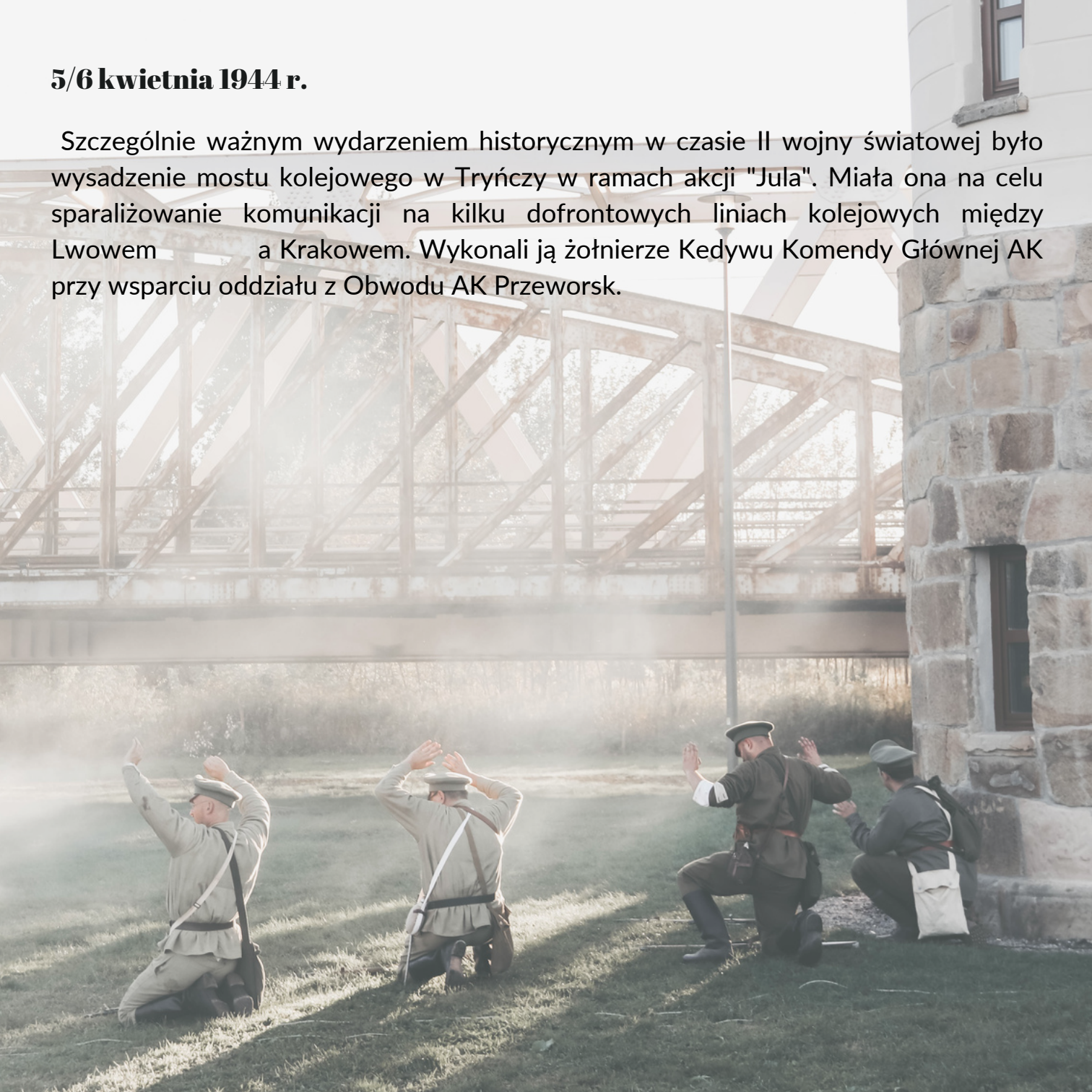
Od początku okupacji na Ziemi Trynieckiej prowadzone było tajne nauczanie. Najliczniej na tajne komplety uczęszczały dzieci i młodzież z Tryńczy, Gniewczyny, Jagiełły i Gorzyc.

W czerwcu 1941 r., tuż przed agresją Niemiec na ZSRR przygraniczne oddziały nad Sanem odwiedzał sam Adolf Hitler (Ubieszyn, Gorzyce).

Jeńcy radzieccy wzięci do niewoli przez Niemców w 1941 r. kierowani byli m.in. do obozu przejściowego w Wólce Pełkińskiej. Zmarli z głodu, zimna i chorób. Chowani byli na cmentarzu w Jagielle-Niechciałkach. W nekropolii tej spoczywa 6-7 tys. ludzi.

5/6 kwietnia 1944 r.

Szczególnie ważnym wydarzeniem historycznym w czasie II wojny światowej było wysadzenie mostu kolejowego w Tryńczy w ramach akcji "Jula". Miała ona na celu sparaliżowanie komunikacji na kilku dofrontowych liniach kolejowych między Lwowem a Krakowem. Wykonali ją żołnierze Kedywu Komendy Głównej AK przy wsparciu oddziału z Obwodu AK Przeworsk.

Rekonstrukcje wydarzeń historycznych w poszczególnych latach

2012

„Wrzesień 1939 Obrona Mostu w Tryńczy”

- Rekonstrukcja odbyła się na placu obok mostu w Tryńczy.
- Dofinansowana ze środków pozyskanych z Urzędu Marszałkowskiego Woj. Podkarpackiego.

Rekonstrukcja 2012

- W wydarzeniu wzięła udział grupa rekonstrukcji historycznej GRH Edelweiss
- Rekonstrukcja "Wrzesień 1939 Obrona Mostu w Tryńczy" trwała trzy dni. Pierwszego dnia zostały zaprezentowane stanowiska grup rekonstrukcji historycznej. Ponadto uczestnicy mogli zobaczyć pokaz filmów na świeżym powietrzu z okresu drugiej wojny światowej. Drugiego dnia została zaprezentowana rekonstrukcja wydarzeń z 1939 roku oraz historyczny mecz piłki nożnej Polska - Niemcy. Podczas wydarzenia na placu przy Urzędzie Gminy w Tryńczy został odczytany dekret mobilizacyjny Prezydenta RP Ignacego Mościckiego z dnia 30 sierpnia 1939 roku. Uczestnicy widowiska mogli zobaczyć wystawę eksponatów historycznych w galerii „Pod Aniołem” i pokaz mody męskiej i żeńskiej z tamtych lat. Ostatniego dnia ponownie prezentowane były stanowiska grup rekonstrukcji historycznej. Dodatkowo przez cały okres rekonstrukcji uczestnicy mogli zobaczyć przygotowaną specjalnie wystawę w "Galerii Pod Aniołem" .

2013/2014

Rekonstrukcja 2013 oraz 2014 „Wrzesień 1939 Obrona Mostu w Tryńczy”

- Rekonstrukcje odbyły się na placu obok mostu w Tryńczy.
- Wydarzenie w 2013 r. dofinansowane było poprzez Granty z LGD "Kraina Sanu 2013".
- Wydarzenie 2014 dofinansowane było z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich Akademia Aktywnych Obywateli - Podkarpackie Inicjatywy Lokalne.

Rekonstrukcja 2013

- **Rekonstruktorzy:**
Stowarzyszenie " Szwadron"
Niepołomice w Barwach
8 Pułku Ułanów Księcia
Józefa Poniatowskiego oraz
grupa Rekonstrukcji
Historycznej 24 Dywizji
Piechoty Garnizon Jarosław.
- **Podczas wydarzenia**
uczestnicy mogli obejrzeć
pokaz musztry ułanów
w kompletnym
umundurowaniu
i wyposażeniu polowym
zgodnym z regulaminem
kawalerii z 1936 r. Był także
pokaz zaciągania wart przy
moście, władania lancą
i szablą.

Rekonstrukcja 2014

- **Rekonstruktorzy:**
Szwadron Niepołomice 8
Pułku Ułanów w Barwach
Księcia Józefa Poniatowskiego
- **Uroczystość rozpoczęła się**
przemarszem spod Urzędu
Gminy. W pobliżu mostu
nastąpiło uroczyste
odstąpienie kamienia z
wbudowaną tablicą
upamiętniającą śmierć
rotmistrza Tytusa Dunina
i podchorążego Konstantego
Ostrowskiego. Kolejną część
programu stanowił pokaz
musztry ułanów w kompletnym
umundurowaniu, oraz sama
rekonstrukcja walk z kampanii
wrześniowej 1939 r. wraz
z elementami pirotechnicznymi.
Imprezę uświetnił koncert
pieśni patriotycznych
w wykonaniu Młodzieżowej
Orkiestry Dętej.

Rekonstrukcja 2015 „Wrzesień 1939 Obrona Mostu w Tryńczy”

- Rekonstrukcja odbyła się na placu obok mostu w Tryńczy.
- Wydarzenie dofinansowane było ze środków Banku Zachodniego WBK.

Rekonstrukcja 2015

- **Rekonstruktorzy:**
Stowarzyszenie Szwadron Niepołomice w Barwach 8 Pułku Ułanów Księcia Józefa Poniatowskiego w Krakowie oraz Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznej – 24 Dywizja Piechoty – Garnizon Jarosław.
- **Podczas weekendu z historią odbył się koncert pieśni patriotycznych w wykonaniu Młodzieżowej Orkiestry Dętej, połączony z pokazem musztry ułanów w pełnym rynsztunku. Elementami tej prezentacji były m. in. okręgi, trójki, przejścia kolumn dwójkowych do szeregu, pokaz władania bronią białą. Całość została opatrzona komentarzem dowódcy Szwadronu. Następnie zaprezentowano scenkę z życia codziennego mieszkańców Tryńczy przerwanej przez wojnę. Inscenizacja wykonana została przez Grupę Mażorettek „Finezja” i panie współpracujące z Gminną Biblioteką Publiczną w Tryńczy. W międzyczasie w siedzibie Gminnej Biblioteki Publicznej w Tryńczy można było obejrzeć wystawę IPN pt. „Polska Walcząca/Fighting Poland”.**

Rekonstrukcja 2016 „Wrzesień 1939 Obrona Mostu w Tryńczy”

- Rekonstrukcja odbyła się na placu obok mostu w Tryńczy.
- **Wydarzenie dofinansowane było ze środków LGD "Kraina Sanu".**

Rekonstrukcja 2016

- **Rekonstruktorzy:**
Grupa Rekonstrukcji Historycznej – 9 Pułk Piechoty Legionów – Zamość,
Przemyskie Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznej X Dywizja Okręgu
– Przemysł oraz Grupa Rekonstrukcji Historycznej – 24 Dywizja Piechoty
– Garnizon Jarosław.
- **Najważniejszym etapem wydarzenia historycznego był pokaz rekonstrukcji bitwy. Sama inscenizacja przedstawiła atak niemieckich żołnierzy na piechotę polską i ich przeprawę przez Wisłok oraz kontratak Polaków, który zmusił niemieckie oddziały do wycofania się. Wybuchy pirotechniczne po obu stronach rzeki, dym oraz ostrzały zarówno polskich, jak i niemieckich żołnierzy świadczyły o zmaganiach tamtych wydarzeń. W organizację rekonstrukcji włączyli się uczniowie z ZS z Gniewczyny Łańcuckiej, którzy pięknie tańczyli do znanych utworów z tamtego okresu: „Maszerują strzelcy”, czy „Rozkwitały pąki białych róż”. Dodatkowo można było zwiedzić wystawę IPN „Wieś polska pomiędzy dwoma totalitaryzmami” usytuowaną przed budynkiem Gminnej Biblioteki Publicznej. Dodatkowo uczestnicy rekonstrukcji mogli obejrzeć prywatną wystawę broni przygotowaną przez pana Piotra Propolę oraz wozy bojowe i sprzęt wojskowy z Żurawicy. Rekonstrukcja wydarzeń historycznych zakończyła się koncertem Młodzieżowej Orkiestry Dętej oraz wspólnym śpiewaniem pieśni patriotycznych przy ognisku i ciepłej grochówce, przygotowanej przez Jednostkę Wojskową I Batalionu Czołgów w Żurawicy.**

Rekonstrukcja 2017 „Wrzesień 1939 Obrona Mostu w Tryńczy”

- Rekonstrukcja odbyła się na placu obok mostu w Tryńczy.
- Sfinansowana ze środków własnych Gminy Tryńcza.

Rekonstrukcja 2017

- **Rekonstruktorzy:**
SRH – 24 Dywizjon Piechoty – Garnizonu Jarosław, GRH – 9 Pułku Piechoty Legionów Szwadronu Niepołomice w barwach 8 Pułku Ułanów ks. Józefa Poniatowskiego, PSRH „X D.O.K”.
- **Podczas rekonstrukcji około stu uczniów ze Szkoły Podstawowej w Gniewczynie Łańcuckiej zaprezentowało publiczności wspaniałe tańce oraz przedstawili życie wsi i miasta przed rozpoczęciem wojny. W trakcie rekonstrukcji każdy mieszkaniec mógł wziąć udział w bezpłatnej loterii fantowej z atrakcyjnymi nagrodami oraz tradycyjnie skosztować pysznej wojskowej grochówki.**

2018

Rekonstrukcja 2018 "Cena wolności"

- Rekonstrukcja odbyła się przy moście na rzece Wisłok.
- Wydarzenie dofinansowane było ze środków projektu "NAWIGATOR - Kompleksowy Program Wspierania Rozwoju Ekonomii Społecznej".

Rekonstrukcja 2018

- **Rekonstruktorzy:**
Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznej – 24 Dywizjonu Piechoty – Garnizonu Jarosław, Szwadron Niepołomice w barwach 8 Pułku Ułanów ks. Józefa Poniatowskiego, Przemyskie Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznej „X D.O.K.”, uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Gniewczynie Łańcuckiej oraz „Koło Przyjaciół biblioteki” działające przy GBP w Tryńczy.
- **Rekonstrukcja rozpoczęła się przemarszem grup rekonstrukcyjnych, zaproszonych gości oraz mieszkańców ulicami Tryńczy. Następnie odbyło się uroczyste złożenie wiązek pod kamieniem upamiętniającym śmierć rotmistrza Tytusa Dunina i podchorążego Konstantego Ostrowskiego. Po części oficjalnej rozpoczęła się rekonstrukcja, która nawiązywała do lokalnych wydarzeń jakie miały miejsce przy moście na rzece Wisłok oraz wydarzeń jakie miały miejsce w całej RP pod okupacją niemiecką z 1943 roku.**

2019

Rekonstrukcja 2019 „Wrzesień 1939 – walczyliśmy do końca!”.

- Rekonstrukcja odbyła się przy trynieckiej strażnicy kolejowej.
- Zadanie dofinansowane zostało ze środków Ministra Obrony Narodowej.

Rekonstrukcja 2019

- **Rekonstruktorzy:**
Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznej 24 Jarosławska Dywizja Piechoty – Garnizon Jarosław, Szwadron Kawalerii Ochotniczej w Barwach 20 Pułku Ułanów im. Króla Jana III Sobieskiego, "ACH ZIELONE" STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI ZIELONE I OKOLIC.
- **Rekonstrukcja trwała dwa dni. Pierwszego dnia zostały złożone kwiaty przed pomnikiem upamiętniającym rotmistrza Tytusa Dunina oraz podchorążego Konstantego Ostrowskiego. Następnie odprawiono mszę polową w intencji poległych. Na zakończenie pierwszego dnia uczestnicy mogli obejrzeć projekcję filmów z tamtych czasów. Drugi dzień zaczął się od powitania przybyłych gości oraz od rozpoczęcia rekonstrukcji. Zwiad motocyklowy był pierwszym etapem inscenizacji jaki mogli zobaczyć widzowie. Potem wyjechały niemieckie pojazdy mechaniczne i opancerzone. Pod ogniem polskich karabinów i wystrzałów z granatnika niemiecki szturm został jednak spowolniony, a gdy Niemcy zebrali za linią ataku kolejne siły, na pomoc polskim żołnierzom przybyła kawaleria. Pamięć bohaterów uczczono minutą ciszy. Do rekonstrukcji włączyły się gospodynie, które upiekły chleb i przyniosły mleko dla żołnierzy. Widowisko rozpoczęło się przejazdem ochotniczej kawalerii konnej, następnie odbyła się część właściwa wydarzenia.**

2020

Rekonstrukcja 2020 „Tryniecki weekend z historią - Cud nad Wisłą. 1920”

- Rekonstrukcja przy trynieckiej strażnicy kolejowej.
- Dofinansowano ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022 w ramach Programu Dotacyjnego „Koalicje dla Niepodległej #wiktoria1920”.

Rekonstrukcja 2020

- **Rekonstruktorzy:**
Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznej - 24 Jarosławska Dywizja Piechoty - Garnizon Jarosław, Szwadron Kawalerii Ochotniczej w barwach 20 Pułku Ułanów im. Króla Jana III Sobieskiego, Stowarzyszenie "Zamość" 1920, W&H Las Rzeczy, Grupa Rekonstrukcji Historycznej Bellum, Projekt "Rosja w ogniu", Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznych – 1 Pułk Strzelców Podhalańskich AK w Limanowej.
- To wyjątkowe wydarzenie ze względu na sytuację epidemiologiczną było dostępne dla widzów wyłącznie w formie relacji na żywo - online. Z okazji 100. rocznicy Bitwy Warszawskiej tegoroczna rekonstrukcja nawiązywała do losów Polaków podczas walk z Bolszewikami. Szczególny charakter inicjatywie nadała uroczysta Msza Święta plenerowa poświęcona pamięci poległych żołnierzy, przeprowadzona przez ks. Jakuba Szafrana oraz poświęcenie nowo powstałego Krzyża Niepodległości i złożenie przed nim wiązanek przez poszczególne delegacje. Część artystyczna przygotowana przez nauczycieli ze Szkoły Podstawowej w Gniewczynie obfitowała w sceny z życia towarzyskiego w sławnej restauracji „OAZA”. Były tańce, śpiewy, zabawa.. a nawet inscenizacja ślubu żołnierza wyruszającego na wojnę z mieszkanką Warszawy. Nie brakowało także jednej z najważniejszych postaci walczących o suwerenną Polskę – marszałka Józefa Piłsudskiego, który przejeżdżając ulicami Warszawy na bryczce, zagrzewał żołnierzy do walki.

WWW.TRYNCZA.EU